

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๕๕

วันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ศาลทหารกรุงเทพส่งคำร้องของผู้ร้อง ซึ่งเป็นจำเลย ในคดีดำที่ ๓๒/๒๕๕๓ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า พันเอก ศรายุทธ กลิ่นมาหอม โจทก์ ได้ยื่นฟ้องพันเอก จาตุภัทร รัตนวิจิตร เป็นจำเลย ซึ่งเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการ ประจำกรมพระธรรมนูญ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ต่อศาลทหารกรุงเทพในข้อหาความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและหมิ่นประมาท โดยขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๓๒๖ และมาตรา ๕๑ ประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๒ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๑๓ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓

LIRT

จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลทหารกรุงเทพ เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ สรุปได้ว่า โจทก์ยังไม่มีอำนาจฟ้องเพราะ โจทก์มิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๘๔ ที่บัญญัติให้การกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่บุคคลตามมาตรา ๖๖ ว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ให้ผู้กล่าวหายื่นคำกล่าวหาเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของตนต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และโดยเหตุที่จำเลยเป็นข้าราชการ จึงได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวและประกอบกับคดีนี้เป็นคดีฟ้องใหม่ จึงมิเข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๘๖ (๒) ที่บัญญัติห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกคำกล่าวหาตามมาตรา ๘๔ ที่มีลักษณะเป็นเรื่องที่ศาลรับฟ้องในประเด็นเดียวกัน และอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว ดังนั้น จำเลยจึงขอให้ศาลทหารกรุงเทพฟ้องโจทก์โดยมิต้องไต่สวนมูลฟ้อง

โจทก์ยื่นคำร้องต่อศาลทหารกรุงเทพ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ กัดค้านคำร้องจำเลยว่า คำร้องของจำเลยเป็นการกล่าวอ้างบทกฎหมายอย่างฟั่นเฟือน เพราะตามกฎหมายที่จำเลยอ้างไม่มีบทมาตราใดที่บัญญัติว่า เมื่อมีกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการแล้ว ผู้เสียหายจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ แต่เพียงประการเดียว ในทางตรงกันข้ามคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงตามบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวได้จะต้องมีการกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อน ทั้งนี้โดยนัยมาตรา ๔๓ และเมื่อพิจารณาตามมาตรา ๘๖ (๒) จะเห็นได้ว่า โจทก์ไม่ได้ถูกบังคับตามกฎหมายดังกล่าว แต่เป็นเรื่องที่โจทก์มีสิทธิใช้ทางเลือกตามมาตรา ๘๖ (๒) เมื่อศาลรับฟ้องในประเด็นเดียวกันและอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล จึงไม่มีความจำเป็นที่โจทก์จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวให้ครบถ้วนก่อน ดังนั้น คดีนี้โจทก์ในฐานะผู้เสียหายตามกฎหมายจึงมีสิทธิที่จะเลือกดำเนินการตามกฎหมาย โจทก์จึงไม่อยู่ในบังคับตามกฎหมายที่จำเลยอ้างแต่อย่างใด นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ มาตรา ๘๕ แล้ว บทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้บัญญัติไว้ว่า ในชั้นการไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้องต่อศาล โดยลำพังให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเนื่องมาจากการทำการตามมาตรา ๘๘ ให้ศาลต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามกฎหมายที่กล่าวอ้างต่อไป หรือไม่ได้บัญญัติไว้ว่า ให้ศาลยกฟ้องโจทก์และสั่งให้โจทก์ไปดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวแต่อย่างใด ด้วยเหตุผลดังกล่าว เมื่อโจทก์ได้รับความเสียหายจากการกระทำที่ผิดกฎหมาย

ของจำเลย โจทก์จึงเป็นบุคคลผู้มีสิทธิตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ ประกอบพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๔๕ ที่บัญญัติว่า “ศาลทหารในเวลาปกติให้อัยการทหารหรือผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา แต่ถ้าผู้เสียหายมิได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารแล้ว ต้องมอบคดีให้อัยการทหารเป็นโจทก์” และมาตรา ๑๖ ที่บัญญัติว่า “บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร คือ (๑) นายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการ” โจทก์ซึ่งเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการ จึงเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารและมีอำนาจฟ้องจำเลยในคดีนี้และดำเนินคดีต่อจำเลยตามกฎหมายดังกล่าวได้ โจทก์จึงขอให้ศาลมีคำสั่งไม่รับคำร้องของจำเลย นอกจากนี้คดีนี้อยู่ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ซึ่งเป็นเรื่องระหว่างศาลกับโจทก์ จำเลยยังไม่มีสิทธิดำเนินการอย่างใดนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด

ศาลทหารกรุงเทพมีคำสั่งในชั้นการไต่สวนมูลฟ้อง เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ ว่า ข้อเท็จจริงจากการไต่สวนมูลฟ้องได้ความในเบื้องต้นว่า โจทก์และจำเลยเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการ ซึ่งต่างเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ก่อนที่จะได้วินิจฉัยว่า คดีมีมูลตามฟ้องโจทก์หรือไม่นั้น สมควรได้วินิจฉัยคำร้องขอให้ชี้ขาดปัญหาข้อกฎหมายเบื้องต้นของจำเลยเสียก่อนว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ พิเคราะห์แล้วเห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีอำนาจดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่บุคคลตามมาตรา ๖๖ ว่า กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามมาตรา ๔๓ ได้ ในกรณีที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๘๔ และในกรณีที่ผู้เสียหายได้ร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๘๕ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ หากได้คัดอำนาจฟ้องของผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๔๕ แต่ประการใดไม่ เมื่อโจทก์เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการจึงเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๑๖ (๑) โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยว่า กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและหมิ่นประมาทอันเป็นความผิดอาญาต่อศาลทหารกรุงเทพได้ ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไป คือ คดีโจทก์มีมูลหรือไม่ ศาลทหารกรุงเทพพิเคราะห์พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบแล้วเห็นว่า คู่ความเป็นบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหารและคดีมีมูลเฉพาะในข้อหาเป็นเจ้าพนักงานทำให้เสียหาย ทำลาย ชอนแรม เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งเอกสารอันเป็นหน้าที่ของตนที่จะปกครองหรือรักษาไว้ และข้อหาเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติ

หน้าที่โดยมิชอบ ส่วนข้อหาหมิ่นประมาทเห็นว่า ไม่มีมูลเพียงพอที่ศาลจะประทับฟ้องไว้พิจารณา จึงมีคำสั่งให้ประทับฟ้องไว้พิจารณาเฉพาะข้อหาที่มีมูล

จำเลยยื่นคำร้องและคำแถลงต่อศาลทหารกรุงเทพ เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘ และวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ สรุปได้ว่า คำสั่งให้ประทับฟ้องของศาลทหารกรุงเทพขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยที่ต้องการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญเป็นผู้ตรวจสอบ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหาว่า กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะอยู่ในอำนาจ ศาลยุติธรรมหรือศาลทหาร ทั้งนี้ เพื่อมิให้มีการช่วยเหลือหรือกลั่นแกล้งฟ้องร้องกัน และเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหา ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งศาลทหารกรุงเทพได้มีคำพิพากษาวางแนวทางการฟ้องคดีในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการไว้ในคำพิพากษาศาลทหารกรุงเทพ คดีดำที่ ๕๒/๒๕๕๗ คดีแดงที่ ๒๐/๒๕๕๘ แล้วว่า หากเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดดังกล่าว การไต่สวนและการวินิจฉัย ในกรณีกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ เมื่อไม่ดำเนินการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติดังกล่าว อัยการศาลทหารกรุงเทพจึงไม่มีอำนาจฟ้องและพิพากษายกฟ้อง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๓๖๕/๒๕๕๗ เรื่อง การดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ ดังนั้น โดยนัยเดียวกันผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจ ศาลทหารย่อมไม่มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการด้วย พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ เป็นกฎหมายพิเศษที่รัฐธรรมนูญ ให้อำนาจแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนและวินิจฉัยคดีกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ราชการ โดยมีได้ยกเว้นให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทใดหรือบุคคลใด ดังนั้น เมื่อคดีนี้เป็นการกระทำ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ จึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ มาตรา ๑๕ (๓) การดำเนินการต่อ ข้าราชการในหน่วยราชการของกระทรวงกลาโหมที่กระทำความผิดจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โจทก์จึงไม่มีอำนาจนำคดีมาฟ้องเองได้

โจทก์ยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลทหารกรุงเทพ เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ สรุปได้ว่า ศาลมีคำสั่งประทับฟ้องไว้พิจารณาโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ ไม่มีบทบัญญัติห้ามมิให้โจทก์นำคดีมาฟ้องต่อศาลเอง ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ วรรคสอง ได้บัญญัติให้การรับรองไว้ว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้” การที่จำเลยอ้างคำพิพากษาของศาลทหารกรุงเทพ คดีดำที่ ๕๒/๒๕๔๗ คดีแดงที่ ๒๐/๒๕๔๘ ในคดีนั้นมีข้อเท็จจริงแตกต่างกันและคดียังไม่ถึงที่สุด เพราะในคดีที่จำเลยกล่าวอ้างเป็นเรื่องของการสอบสวนของคณะกรรมการที่ไม่ชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ หากเป็นเรื่องเกี่ยวกับกรณีที่โจทก์ฟ้องเอง ดังนั้น โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลย ขอให้ศาลยกคำร้องของจำเลยและดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป

ศาลทหารกรุงเทพมีคำสั่งคำร้องของจำเลย เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ซึ่งขาดปัญหาข้อกฎหมายเบื้องต้นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีอำนาจดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่บุคคลตามมาตรา ๖๖ ว่า กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ มาตรา ๔๓ ได้เฉพาะในกรณีที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๘๔ และในกรณีที่ผู้เสียหายได้ร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๘๕ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ มิได้มีบทบัญญัติใดที่ตัดอำนาจฟ้องของผู้เสียหายที่จะใช้สิทธิในการฟ้องคดีอาญาเองตามที่กฎหมายในส่วนวิธีสบัญญัติบัญญัติให้อำนาจไว้ เมื่อเป็นผู้เสียหายตามความผิดในทางอาญาที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น เมื่อโจทก์และจำเลยเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการ ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๑๖ (๑) โจทก์ในฐานะผู้เสียหายจึงมีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการต่อศาลทหารกรุงเทพตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่งได้ ส่วนที่จำเลยยกอ้างคำพิพากษาศาลทหารกรุงเทพ คดีดำที่ ๕๒/๒๕๔๗ คดีแดงที่ ๒๐/๒๕๔๘ นั้น ศาลทหารกรุงเทพเห็นว่า คำพิพากษาดังกล่าวเป็นการยกฟ้องโจทก์ในเรื่องเกี่ยวกับการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนที่ไม่ชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ เช่นเดียวกับความเห็นของคณะกรรมการ

กฤษฎีกา ซึ่งเป็นคนละเรื่องกับที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีเอง อีกทั้งคดีนี้โจทก์มิได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน เพราะประสงค์จะดำเนินคดีเอง โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยว่า กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเป็นความผิดอาญาต่อศาลทหารกรุงเทพได้ จึงมีคำสั่งให้ยกคำร้องจำเลยและดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนี้ต่อไป

จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลทหารกรุงเทพ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ได้แย้งว่าคำสั่งให้ประทับฟ้องของศาลทหารกรุงเทพขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญเป็นผู้ตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกกล่าวหาว่า กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในอำนาจศาลยุติธรรมหรือศาลทหาร ทั้งนี้เพื่อมิให้มีการช่วยเหลือหรือกลั่นแกล้งฟ้องร้องกัน และเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน การที่ศาลทหารกรุงเทพวินิจฉัยว่า ผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้อยู่ในอำนาจศาลทหารยื่นฟ้องจำเลยและศาลทหารกรุงเทพมีอำนาจไต่สวนมูลฟ้องได้นั้น มีผลทำให้จำเลยไม่สามารถใช้สิทธิชี้แจงข้อกล่าวหาและแสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาชี้แจงตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ ได้เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีใช้เป็นผู้อยู่ในอำนาจศาลทหาร เพราะในการไต่สวนมูลฟ้องของศาลทหารต้องนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) มาบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๔๕ ซึ่งมีผลให้จำเลยไม่มีสิทธินำพยานมาสืบในชั้นการไต่สวนมูลฟ้อง และศาลทหารมีอำนาจไต่สวนมูลฟ้องกลับหลังจำเลยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕ วรรคสอง และวรรคสาม ทำให้จำเลยไม่ได้รับความคุ้มครองในทางกฎหมายเท่าเทียมกับบุคคลอื่นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ดังนั้น การที่ศาลทหารกรุงเทพนำพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง มาวินิจฉัยว่า โจทก์เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร และศาลทหารกรุงเทพมีอำนาจไต่สวนมูลฟ้องคดีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการได้ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) บทบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และเมื่อยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินี้ดังกล่าว จึงขอให้ศาลทหารกรุงเทพรอการพิจารณาไว้ชั่วคราวและส่งคำโต้แย้งของจำเลยให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลทหารกรุงเทพพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ตามคำร้องของจำเลยต้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ จึงส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย บังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติ มาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้นให้ศาลรอการพิจารณา พิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า ศาลทหารกรุงเทพได้ส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลย ตามทางการให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย กรณีจึงเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว เห็นว่า ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญ ต้องพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องมีว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย เท่าเทียมกัน”

มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง “คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ ...

(๓) ใต้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายรอยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการ ต่อไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๑๗๗”

LIART

พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘๘

มาตรา ๔๕ “วิธีพิจารณาความอาญาทหาร ให้นำกฎหมาย กฎและข้อบังคับซึ่งออกตามกฎหมาย ฝ่ายทหารมาใช้บังคับ ถ้าไม่มีกฎหมาย กฎและข้อบังคับฝ่ายทหารก็ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม ถ้าวิธีพิจารณาข้อใดซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีได้ บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่จะใช้ได้”

มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง “ศาลทหารในเวลาปกติให้อัยการทหารหรือผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคล ที่อยู่ในอำนาจศาลทหารมีอำนาจเป็น โจทก์ฟ้องคดีอาญา แต่ถ้าผู้เสียหายมิได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจ ศาลทหารแล้ว ต้องมอบคดีให้อัยการทหารเป็นโจทก์”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง “ถ้าฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้ศาลจัดการส่งต่อไปนี้

(๑) ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ ให้ไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าคดีนั้นพนักงานอัยการได้ฟ้องจำเลย โดยข้อหาอย่างเดียวกันด้วยแล้วให้จัดการตามอนุมาตรา (๒)

ฯลฯ”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติรับรองหลักความเสมอภาค ของบุคคลโดยมีพื้นฐานมาจากหลักความเสมอภาคตามธรรมชาติที่ยอมรับว่า สิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้น เป็นสิทธิของปัจเจกชนที่มีความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมกันทุกคน หลักความเสมอภาคของบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ จึงเป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามกฎหมาย อย่างเท่าเทียมกัน โดยให้ทุกคนมีความเสมอภาคกันในกฎหมายและห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติอันทำให้เกิด ความไม่เสมอภาคแก่บุคคลที่เรียกว่า การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมแต่มิได้เป็นการห้ามโดยเด็ดขาด หากเป็นมาตรการเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคโดยทำให้บุคคลสามารถใช้สิทธิ และเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมกระทำได้ โดยไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสี่ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติ ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๖) และตาม (๓) บัญญัติให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวยผิดปกติ กระทำความผิด

ฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งขณะปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

สำหรับพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) เป็นบทบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณาความคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลทหาร ในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาของศาลได้สวนมูลฟ้องในกรณีและผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารประสงค์จะเป็น โจทก์ฟ้องให้ดำเนินคดีกับจำเลยด้วยตัวเอง โดยกำหนดขั้นตอนการพิจารณาคดีของศาลทหารไว้ในพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่งว่า ให้อัยการทหารหรือผู้เสียหาย ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารแล้วแต่กรณีมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาต่อศาลทหารในเวลาปกติได้ แต่ถ้าผู้เสียหายมิได้อยู่ในอำนาจศาลทหารต้องให้อัยการทหารเป็นผู้ฟ้อง โดยในส่วนของวิธีพิจารณาความคดีอาญาของศาลทหารนั้น พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๔๕ บัญญัติว่า ให้นำกฎหมาย กฎและข้อบังคับซึ่งออกตามกฎหมายฝ่ายทหารมาใช้บังคับ ถ้าไม่ได้บัญญัติไว้ก็ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม และถ้าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีได้บัญญัติวิธีพิจารณาข้อใดไว้โดยเฉพาะ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่จะใช้ได้ ซึ่งกรณีตามคำร้องนี้ศาลทหารกรุงเทพนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) มาใช้บังคับ โดยปรับบทว่า ในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้องเองโดยลำพัง ให้ศาลทหารกรุงเทพจัดการสั่งได้สวนมูลฟ้องก่อน และเมื่อศาลทหารกรุงเทพได้สวนมูลฟ้องแล้วเห็นว่า คำฟ้องมีมูล ศาลทหารกรุงเทพมีคำสั่งประทับฟ้องคำฟ้องนั้นได้ บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวถือว่าเป็นบทบัญญัติที่อุดช่องว่างในการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลทหารในกรณีที่พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ ไม่ได้บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ เพื่อให้การพิจารณาคดีดำเนินการต่อไปได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายดังที่ปรากฏตามหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ ที่ว่า พระราชบัญญัตินี้ตราขึ้นใช้บังคับเพื่อความสะดวกในการใช้และความเหมาะสมกับความต้องการของทางราชการทหารที่ต้องการให้การพิจารณาพิพากษาคดีทหารเสร็จเด็ดขาดไปโดยรวดเร็ว

ประเด็นที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า การที่โจทก์ดำเนินคดีกับจำเลยซึ่งเป็นผู้ร้องและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต่อศาลทหารกรุงเทพและศาลทหารกรุงเทพมีคำสั่งประทับฟ้องตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) โดยไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนข้อเท็จจริงก่อน เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) นั้น ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) บัญญัติให้การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ร้ายแรง ผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะไต่สวนและวินิจฉัย เพื่อดำเนินการต่อไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ หมวด ๘ ว่าด้วยการตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๓๐๘ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๖๖ ว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมได้เฉพาะในกรณีที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๘๔ และในกรณีที่ผู้เสียหายได้ร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๘๕ เท่านั้น บทบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นกฎหมายเฉพาะที่ใช้บังคับในกรณีที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และกรณีที่มีการร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยให้ผ่านการไต่สวนข้อเท็จจริงและการวินิจฉัยจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เสียก่อน แต่บทบัญญัติดังกล่าวไม่รวมถึงกรณีที่ผู้เสียหายประสงค์จะดำเนินคดีทางศาลโดยใช้สิทธิในฐานะเป็นผู้เสียหายฟ้องคดีด้วยตนเอง ซึ่งเห็นได้จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ มาตรา ๘๖ ที่บัญญัติว่า “ห้ามมิให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับหรือยกคำกล่าวหาตามมาตรา ๘๔ ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ขึ้นพิจารณา... (๒) เรื่องที่ศาลรับฟ้องในประเด็นเดียวกัน และอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเสร็จเด็ดขาดแล้ว” กล่าวคือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ ไม่มีบทบัญญัติ

ห้ามมิให้ผู้เสียหายซึ่งเป็นเอกชนหรือเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่บุคคล ตามมาตรา ๖๖ ต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ประกอบกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ วรรคสอง บัญญัติให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ ดังนั้น ผู้เสียหายไม่ว่าจะเป็นเอกชนหรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐเมื่อปรากฏว่าสิทธิและเสรีภาพของบุคคลดังกล่าวถูกละเมิด ผู้เสียหายสามารถดำเนินคดีโดยฟ้อง ต่อศาลที่มีอำนาจเพื่อให้พิจารณาพิพากษาคดีได้ โจทก์ในคดีตามคำร้องนี้ซึ่งเป็นผู้เสียหายจึงสามารถเลือก ที่จะดำเนินคดีโดยให้ผ่านคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อไต่สวนและวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) หรือจะดำเนินคดีในฐานะผู้เสียหายต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาก็ได้ และเมื่อข้อเท็จจริง ตามคำร้องปรากฏว่า ผู้เสียหายและผู้ร้องต่างเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษา คดีได้แก่ศาลทหารกรุงเทพ อำนาจหน้าที่และวิธีพิจารณาคดีของศาลทหารเป็นคนละส่วนกันและไม่มี ความเกี่ยวข้องกันกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่อย่างใด ดังนั้น พระราชบัญญัติธรรมนูญ ศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓)

ส่วนประเด็นที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า การที่ศาลทหารกรุงเทพไต่สวนมูลฟ้องและมีคำสั่งประทับฟ้อง คำฟ้องของโจทก์ตามที่พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๕๘ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และ มาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) บัญญัติไว้ ทำให้ผู้ร้องไม่สามารถได้รับการไต่สวนและวินิจฉัยจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อใช้สิทธิชี้แจงข้อกล่าวหา และแสดงพยานหลักฐานตามวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตได้เช่นเดียวกันกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีมิใช่เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร จึงมีการเลือกปฏิบัติระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน ทำให้ผู้ร้องไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย เสมอกันกับบุคคลอื่นตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งให้การรับรองไว้ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งนั้น ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า ในส่วนของวิธีพิจารณาคดี ของศาลทหารกรุงเทพที่เกี่ยวกับการไต่สวนมูลฟ้องนั้น มีหลักประกันการให้ความเป็นธรรมแก่จำเลย ซึ่งเป็นผู้ร้องอยู่แล้ว กล่าวคือ การไต่สวนมูลฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) มีหลักการสำคัญในการให้ความเป็นธรรมแก่คู่ความไม่ว่าจะเป็นโจทก์หรือจำเลย เนื่องจากการไต่สวนมูลฟ้องเป็นกระบวนการพิจารณาของศาลซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ใช้อำนาจตุลาการ

ที่มีความเป็นกลางและมีความเป็นอิสระ โดยศาลจะพิจารณาตรวจสอบพยานหลักฐานของโจทก์ในเบื้องต้นว่าคดีมีมูลเพียงพอที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปหรือไม่ ถ้ามีเพียงพอก็จะมีคำสั่งว่าคดีมีมูลและประทับฟ้อง หากมีพยานหลักฐานไม่เพียงพอ ศาลก็จะมีคำสั่งว่าคดีไม่มีมูลและยกฟ้องโจทก์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๗ ที่บัญญัติว่า “ถ้าปรากฏว่าคดีมีมูล ให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณาต่อไปเฉพาะกระทงที่มีมูล ถ้าคดีไม่มีมูลให้พิพากษายกฟ้อง” แม้ว่าในชั้นการไต่สวนมูลฟ้องของศาลจะห้ามมิให้จำเลยนำพยานมาสืบข้อเท็จจริงว่า จำเลยมิได้กระทำความผิดที่เป็นประเด็นหลักแห่งคดีในชั้นการไต่สวนมูลฟ้องก็ตาม แต่จำเลยย่อมมีสิทธิมาฟังและซักค้านพยานของโจทก์ในชั้นการไต่สวนมูลฟ้องได้ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๕ วรรคสาม ว่า “ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ ศาลมีอำนาจไต่สวนมูลฟ้องลับหลังจำเลย ให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลยรายตัวไปกับแจ้งวันนัดไต่สวนให้จำเลยทราบ จำเลยจะมาฟังการไต่สวนมูลฟ้อง โดยตั้งทนายให้ซักค้านพยานโจทก์ด้วยหรือไม่ก็ได้ หรือจำเลยจะไม่มา แต่ตั้งทนายมาซักค้านพยานโจทก์ก็ได้ ห้ามมิให้ศาลถามคำให้การจำเลย และก่อนที่ศาลประทับฟ้องมิให้ถือว่าจำเลยอยู่ในฐานะเช่นนั้น” จึงกล่าวได้ว่าหลักการไต่สวนมูลฟ้องในคดีอาญาของศาลมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการคุ้มครองจำเลยไม่ให้ถูกกลั่นแกล้งโดยการฟ้องคดีของโจทก์ และมีได้เป็นการตัดสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลยซึ่งเป็นผู้ร้องตามที่กล่าวอ้าง แต่เป็นการกลั่นกรองก่อนนำสู่การพิจารณาคดีอันเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลแล้ว ผู้ร้องในฐานะจำเลยจึงได้รับประโยชน์จากบทบัญญัติดังกล่าวในการคุ้มครองสิทธิยิ่งกว่าที่จะเป็นการลิดรอนสิทธิหรือทำให้ไม่ได้รับความเท่าเทียมกันตามกฎหมายดังที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง การไต่สวนมูลฟ้องจึงเป็นวิธีพิจารณาความคดีอาญาที่ให้หลักประกันความเป็นธรรมแก่คู่ความ โดยเฉพาะจำเลยซึ่งเป็นผู้ร้อง เมื่ออำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่ได้บัญญัติให้รวมถึงกรณีและผู้เสียหายประสงค์ที่จะดำเนินคดีทางศาลกับเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยลำพัง บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการไต่สวนมูลฟ้องของศาลทหาร จึงไม่ใช่กรณีที่เกิดความไม่เสมอภาค หรือไม่ให้ความคุ้มครองแก่บุคคลตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกดำเนินคดีโดยศาลกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกไต่สวนข้อเท็จจริงโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่อย่างใด นอกจากนี้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ผู้ร้องได้แย้งมีผลใช้บังคับเฉพาะบุคคลที่อยู่ในอำนาจของศาลทหาร ซึ่งบุคคลที่อยู่ในอำนาจของศาลทหารที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันและมีสถานะอย่างเดียวกันย่อมจะได้รับการปฏิบัติที่เหมือนกันและอย่างเท่าเทียมกันในการใช้บังคับกฎหมาย สำหรับบุคคล

ที่ไม่ได้อยู่ในอำนาจของศาลทหาร จะได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป จึงเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จัดกลุ่มบุคคลตามลักษณะของกลุ่มความและประเภทแห่งคดี เพื่อให้ได้รับความยุติธรรมตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติไว้ ดังนั้น พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร ฯ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเอกฉันท์จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติหน้าที่
ประธานที่ประชุมคณะตุลาการ
ศาลรัฐธรรมนูญ

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนพดล เสงเจริญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปรีชา เฉลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

LIRT

นายศักดิ์ เตชะชาญ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุธี สุทธิสมบูรณ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุวิทย์ ชีรพงษ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นางสาวนีย์ อัสวโรจน์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอภิรักษ์ จันทนกุลกะ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอุระ หวังอ้อมกลาง	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ